

Resumé

Diplomová práce *Legalizace umělých potratů v Československu v roce 1957* pojednává o vzniku zákona o „umělém přerušení těhotenství“ v Československu. Vznik tohoto zákona jsem zasadil do širších souvislostí. Po úvodní části, která obsahuje i dva exkurzy, do morální teologie a do kanonického práva, jsem v právní části popsal zákonnou úpravu umělého potratu v jejím vývoji, jak se měnila na území českých zemí ve 20. století.

V historické části jsem nejprve popsal pokusy o legalizaci interrupcí v Československu ve 20. letech 20. století. První dva návrhy předložili čeští anarchokomunističtí a antiklerikální poslanci. Třetí návrh v roce 1925 předložili poslanci Německé sociální demokracie. Ani jeden z návrhů nebyl přijat. Dále jsem popsal vývoj v sovětském Rusku, kde byly interrupce znovu povoleny v roce 1955, a v dalších zemích východního bloku. Více pozornosti jsem díky lepší pramenné základně zaměřil na bývalou DDR.

Následuje popis diskusí ve Státní populační komisi, která byla zřízena v létě 1956 a měla navrhovat řešení nedobrého populačního vývoje v Československu. V rámci této komise i na úrovni vedení komunistické strany a vlády probíhaly diskuse, nakolik předpisy pro interrupce uvolnit. Zákon (68/1957 Sb.) nakonec zavedl komise, které měly posoudit oprávněnost žádosti. Prakticky však komise vyhověly naprosté většině žádostí. Práce komisí se v průběhu let měnila v závislosti na vícekrát upravovaných prováděcích předpisech. Počty potratů se během let pomalu zvyšovaly. K výraznému nárůstu počtu interrupcí došlo po tom, co byl koncem roku 1986 přijat nový zákon, který zrušil komise a úplně uvolnil přístup k potratům do konce 12. týdne těhotenství.

Popis přípravy zákona je omezen tím, že dosud nejsou zpracovány klíčové fondy úřadů, které text zákona připravovaly (Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo spravedlnosti).

Negativní reakce církve se v Československu v roce 1957 v podstatě nevyskytovaly. Jistá reakce katolické církve byla až při další liberalizaci zákona o potratu v roce 1986. V tomto byla situace v DDR, zvláště při úplné liberalizaci v roce 1972, dosti odlišná, neboť katolíci i evangelíci tehdy protestovali a poslanci CDU – Ost dokonce odmítli hlasovat pro tento zákon. Tento rozdíl je kromě jiného jedním z malých důkazů vyšší míry útlaku církve v Československu.

5 klíčových slov

Potrat

Československu 1957

Legalizace

Populace

Zákon

Práce *Legalizace umělých potratů v Československu v roce 1957* se daným tématem zabývá z hlediska historie a na základě dostupných pramenů popisuje předcházející diskuse a vznik samotného zákona. V úvodní části jsou i exkurzy do morální teologie a kanonického práva, které by měly tuto historickou studii zasadit do kontextu katolické teologie.

Práce zachycuje předchozí vývoj a pokusy o legalizaci potratů, které proběhly již krátce po vzniku Československa. Vznik zákona, o interrupcích na konci roku 1957 je v této práci zasazen do širšího mezinárodního kontextu, přičemž podrobněji je popsán vývoj v Sovětském svazu a též v dalších státech východního bloku. Práce také popisuje činnost Populační komise ustavené československou vládou. Tato komise měla vliv na to, že v roce 1957 byly interrupce povoleny s jistými omezeními. K úplnému povolení interrupcí do konce 12. týdne těhotenství došlo až v roce 1986 novým zákonem o interrupcích.